

Vad barnhälsovården redan kontrollerar — och vad den inte gör

Motoriken följs upp vid bestämda åldrar, av vården, med barnet närvarande. Kedjan är tät under de första åren och slutar sedan.

DET KORTA SVARET

Det finns redan en ordning för att se efter hur ett barns kropp utvecklas. Den sköts av vården, som ser barnet ungefär en gång om året. **Den verksamhet som ser barnet fem dagar i veckan följer inte upp någonting av det.**

Kedjan, ålder för ålder

Barnhälsovårdens nationella kunskapsstöd har en egen uppföljning vid var och en av de här åldrarna. Högerkolumnen är kunskapsstödet egen beskrivning av vad uppföljningen bedömer, ordagrant.

4 veckor	Bedömning av barns utveckling vid 4 veckors ålder.
6 och 8 veckor	Bedömning av barns utveckling vid 6 och 8 veckors ålder.
6 månader	Bedömning av barns motoriska, kognitiva, kommunikativa och socioemotionella utveckling vid 6 månaders ålder.
10 månader	Bedömning av barns motoriska, kognitiva och socioemotionella utveckling vid 10 månaders ålder.
18 månader	Bedömning av barns motoriska, kognitiva och socioemotionella utveckling vid 18 månaders ålder.
2,5 och 3 år	Bedömning av barns motoriska, kognitiva och socioemotionella utveckling vid 2,5 och 3 års ålder.
4 år	Bedömning av barns motoriska, kognitiva och socioemotionella utveckling vid 4 års ålder.
5 år	Uppföljning vid behov av barns motoriska, kognitiva och socioemotionella utveckling vid 5 till 6 års ålder.

Källa: Rikshandboken i barnhälsovård, Utvecklingsuppföljning i olika åldrar. Åldrarna som har en egen uppföljningssida. Listan och beskrivningarna är Rikshandbokens egna sidor, alltså det nationella kunskapsstödet. Exakt vilket program en enskild region kör beslutas regionalt, och sidan säger ingenting om vad som följer efter det sista besöket.

Lägg märke till den sista raden. **De sju första uppföljningarna hör till besök som ska ske. Den vid 5 år gör det inte. Den sista länken i kedjan är inte en länk alla barn har.**

Vid de senare besöken utför barnet själv uppgifterna — någon ser efter, på plats, vad kroppen klarar. Vilka moment det gäller står i del D1.

Två verksamheter, samma barn

	BARNHÄLSOVÅRDEN	FÖRSKOLAN
Ser barnet	Vid bestämda åldrar, ungefär en gång om året	Fem dagar i veckan, i upp till fem år
Har en beskrivning av vad som förväntas	Ja, ålder för ålder, med namngiven författare och datum	Nej. Läroplanen säger återkommande under dagen och anger ingen nivå
Följer upp rörelsen	Ja, med barnet närvarande	64 av 250 kommuner kan visa en uppföljning som uttryckligen gäller rörelse
Har ett värde att jämföra mot	Ja	9 av 250 kommuner

DET HÄR ÄR INTE KRITIK MOT VÅRDEN

Barnhälsovården gör precis det den har i uppdrag att göra, och gör det med ett kunskapsstöd som är skrivet, daterat och undertecknat. Jämförelsen finns här av ett annat skäl: den visar att det går att beskriva vad som förväntas och att följa upp det. Den ena änden har gjort det. Den andra har inte blivit ombedd.

Kravet på förskolan finns — det saknar bara ett mått

LÄROPLAN FÖR FÖRSKOLAN, LPFÖ 18. LYDELSEN ENLIGT SKOLFS 2025:23, I KRAFT 1 JULI 2025.

"Barnen ska få förutsättningar att utveckla sin motorik och en allsidig rörelseförmåga genom att de ges möjlighet att delta i varierade fysiska aktiviteter återkommande under dagen."

SKOLLAGEN (2010:800) 4 KAP. 6 §, DOKUMENTATION.

"Det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska dokumenteras."

Det första är bindande, det andra säger att kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Tillsammans räcker de för att någon skulle kunna följa upp rörelsen — ändå blev snittet för de 251 bedömda kommunerna 1,08 av 10, och 150 kunde inte visa en enda av de tio punkterna.

DE PÅGÅR SAMTIDIGT

Barnhälsovården och förskolan har barnet under samma år. Från ettårsåldern och fram till skolstart är barnet i förskolan varje vecka, och under precis de åren har barnhälsovårdens kunskapsstöd en uppföljning vid 8 åldrar — den sista vid 5 år, och den sker vid behov. De uppföljningarna är inga mätningar av hur mycket barnet rör sig, och momenten är inte hela den motoriska förmågan. De är till för att upptäcka avvikelser, vid bestämda åldrar. Vad som hänt alla dagarna däremellan säger de ingenting om. Den som har barnet de dagarna är förskolan, och förskolan har ett bindande krav på sig. **Det är inte ett hål i vården. Det är ett hål bredvid den.**

Citat ur Rikshandboken i barnhälsovård (godkänd 2024-10-18), ur Läroplan för förskolan, Lpfö 18 enligt SKOLFS 2025:23 och ur Skollagen (2010:800) 4 kap. 6 §. Siffrorna gäller 251 bedömda kommuner, varav 250 bedömda punkt för punkt.

Rättigheter. Granskningen får citeras fritt med källhänvisning till DNA TOMORROW Sverige. Tabeller, diagram och den underliggande kommundatabasen får inte återpubliceras i sin helhet eller till väsentlig del utan skriftligt medgivande. Databasen omfattas av katalogskydd enligt 49 § upphovsrättslagen. Kontakt: kommun@dna-tomorrow.se